

Protokół nr 12/2024 r.
z posiedzenia Krajowej Rady Konsultacyjnej do Spraw Osób Niepełnosprawnych
VIII kadencji
w dniu 6 listopada 2024 roku

Skład osobowy

W posiedzeniu uczestniczyli członkowie Rady zgodnie z załączoną listą obecności oraz:

- Łukasz Krasoń – Sekretarz Stanu w MRPiPS, Pełnomocnik Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych,
- Monika Rusin – Dyrektor Biura Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych,
- Prof. Wojciech Otto – kierownik WTZ w Wielkopolsce oraz członek Zarządu Stowarzyszenia Wielkopolskie WTZ,
- Maria Hosse – kierownik WTZ w Wielkopolsce oraz członek koła PSONI.

Porządek posiedzenia

1. Przywitanie członków Rady przez Pana Łukasza Krasonia - Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych,
2. Przyjęcie protokołu posiedzenia KRK nr 11 z dnia 26 czerwca 2024 r.
3. Informacja o pracy zespołów roboczych KRK
4. Propozycja zmian przepisów w zakresie „pułapki rentowej” – opis koncepcji
5. Reforma orzecznictwa – planowane działania
6. Wolne wnioski i zakończenie spotkania.

Przebieg posiedzenia

Ad. 1

Posiedzenie otworzyła Pani Monika Zima-Parjaszewska – Przewodnicząca Krajowej Rady Konsultacyjnej do Spraw Osób Niepełnosprawnych, która przywitała wszystkich obecnych, i przedstawiła krótko zakres tematów bieżącego spotkania Rady. Następnie Pełnomocnik Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych Pan Łukasz Krasoń również powitał obecnych oraz wręczył powołanie na członka Rady przedstawicielowi Ministerstwa Infrastruktury – Panu Michałowi Sułkowskiemu. Pani Przewodnicząca zapytała czy ktoś chciałby zgłosić zmiany do porządku obrad. Pan Krzysztof Kurowski wnioskował o poruszenie kwestii związanych z dodatkiem uzupełniającym, natomiast Pani Anna Hejducka zaproponowała uzupełnienie obrad o sytuację finansowania WTZ-ów. Natomiast Pan Adam Kompowski zgłosił

przegłosowanie apelu KRK do premiera w sprawie prac nad ustawą o asystencji osobistej osób z niepełnosprawnościami. Następnie odbyło się głosowanie za przyjęciem porządku obrad. Wszyscy zagłosowali za przyjęciem porządku obrad.

Ad. 2

Pani Przewodnicząca przeprowadziła głosowanie nad przyjęciem protokołu. Spośród zebranych dziewiętnaście osób głosowało za przyjęciem, jedna wstrzymała się od głosu.

Ad. 3, 4, 5

Po głosowaniu Pani Przewodnicząca przeszła do kolejnego punktu posiedzenia i przekazała głos Pani Edycie Sieradzkiej przewodniczącej zespołu ds. aktywizacji zawodowej. Przewodnicząca zespołu przypomniła kwestie jakie były poruszane podczas spotkań jego członków, do których należą m. in. kwestie podwyżki dofinansowań do wynagrodzeń dla pracodawców zatrudniających osoby z niepełnosprawnościami, projekt związany z orzecznictwem, który dotyczy składania wniosków o wydanie orzeczenia w związku ze zmianą stanu zdrowia osoby z niepełnosprawnościami, wydawanie w terminie zaświadczeń przez PZON-y w sytuacji kiedy kończą się orzeczenia i dostarczanie ich do pracodawców na czas, definicja kosztów płacy z ustawy o rehabilitacji (...) w kontekście terminowości poniesionych kosztów płacy przez pracodawców. Pani Monika Rusin przyznała, że poruszona kwestia jest znana i będzie przedmiotem dyskusji przy nowelizacji ustawy. Kolejne sprawy poruszone przez zespół to: obawa pracodawców mających status zakładów pracy chronionej o wydatki przeznaczane na rehabilitację zawodową, społeczno-leczniczą czyli wydatki z zakładowego funduszu PFRON – kwestie interpretacji przepisów, zapewnienie przez ZPCH-y podstawowej medycznej opieki specjalistycznej oraz apel o fakultatywność tworzenia indywidualnych programów rehabilitacji. Pan Minister wskazał aby ZPCH były „tampoliną” dla osób z niepełnosprawnościami do wychodzenia na otwarty rynek pracy, by ten wskaźnik wzrastał. Następnie głos zabrała Pani Magdalena Słonecka-Kuich, która powiedziała, że ZPCH-y na dzień dzisiejszy nie mają żadnych przywilejów poza tym, że muszą utrzymać odpowiednio wysoki wskaźnik zatrudnienia osób niepełnosprawnych oraz mogą tworzyć zakładowy fundusz osób niepełnosprawnych, który przeznaczany jest na rehabilitację osób niepełnosprawnych jak i na doposażenie stanowisk pracy. Przyznała, że ten rynek pracy nie jest już, tak jak kiedyś, rynkiem chronionym bo tu nie ma żadnej ochrony. Pani Sieradzka następnie przeszła do kolejnej kwestii art. 22 ustawy (...) dot. ulg we wpłatach na PFRON. Minister Łukasz Krasoń przerwał kontynuację tej myśli i powiedział, że ta kwestia jest obecnie przedmiotem głębokiej analizy w Biurze Pełnomocnika i w PFRON-ie. Pan Minister stwierdził tylko, że ma inne podejście do tematu ulg, a rozwiązania tych kwestii powinny zmierzać do poprawy tej sytuacji. Podsumowując sprawozdanie z działania zespołu Pani Sieradzka powiedziała, że zespół chciałby wrócić do tematu ulg, wpisania kodu „0-3L” do schorzeń specjalnych, konwencji praw osób niepełnosprawnych i orzecznictwa. Następnie głos zabrała Pani Anna Hejducka, która zwróciła uwagę aby lekarzom orzekającym w powiatowych zespołach obniżyć kwalifikacje by

mogli to orzekać. Pani Hejducka zwróciła też uwagę, że jeszcze w tym roku ZA Z-y i WTZ-y miały dostać z algorytmu środki finansowe oraz, że jest przygotowywany projekt rozporządzenia na Komisję Wspólną Rządu i Samorządu Terytorialnego, która odbędzie się pod koniec listopada, a następnie na Komitet Stały Rady Ministrów. W tym momencie Dyrektor Biura Pełnomocnika Pani Monika Rusin wspomniała, że Biuro, a w zasadzie Minister podejmuje działania aby przyspieszyć prace nad algorytmem. Niezwłocznie po decyzji odnośnie zwiększenia algorytmu Biuro Pełnomocnika przygotowało projekt rozporządzenia, który został przekazany na ścieżkę legislacyjną w trybie obiegowym. Odnosząc się do tej wypowiedzi Pani Anna Hejducka powiedziała, że Pan Hołownia wydał decyzję by żadnych ustaw i rozporządzeń nie procedować w trybie obiegowym. Gdyby tak się stało do WTZ-y w bieżącym roku tych pieniędzy nie dostaną. Pani Hejducka zaproponowała rozwiązanie by Minister przeznaczył te środki w formie dotacji celowej ponieważ jeśli one nie dotrą do połowy grudnia to trzeba będzie je zwracać. Pieniądze muszą być przyjęte sesjami powiatów oraz sesjami gmin co uniemożliwia ich otrzymanie w tym roku. Pani Dyrektor Monika Rusin jeszcze raz podkreśliła, że Biuro robi wszystko co możliwe by te pieniądze udało się przekazać jeszcze w tym roku. Pan Minister w odpowiedzi zapewnił, że będzie kontaktował się z wszelkimi gremiami by przyspieszyć całą procedurę.

Kolejnym głosem w dyskusji był głos Pana Przemysława Żydoka, który zauważył, że poruszone kwestie dotyczyły bardziej pracodawców niż osób niepełnosprawnych. Pozytywnie ocenił poruszone tematy w kwestii pułapki rentowej, bon na start – świadczenia dla OzN mające na celu pobudzenie środowiska osób z niepełnosprawnościami. Dotychczas system tego nie robił. Pan Żydok wskazał, że jeśli ma rosnać wskaźnik zatrudnionych osób z niepełnosprawnościami to trzeba myśleć o tych pracodawcach, którzy do tej pory tego nie robili. By zachęcać ich dofinansowaniami do zatrudniania takich osób. Wszystko powinno zmierzać by na obecny rynek inkluzywny, równościowy wprowadzać osoby z niepełnosprawnościami. Pan Dariusz Jadczyk zgodził się z przedmówcą i dodał, że osobom z niepełnosprawnościami należy stworzyć odpowiednie warunki pracy. Zaznaczył, że nie każda niepełnosprawność wymaga zmniejszonej liczby godzin czasu pracy.

Po podsumowaniu dotychczasowych wypowiedzi Przewodnicząca Monika Zima-Parjaszewska poruszyła temat zatrudnienia wspomaganego. Powiedziała, że niebawem ruszą prace związane z pierwszym elementem reformy dotyczącym stworzenia modelu zatrudnienia wspomaganego natomiast część wdrożeniowa dotycząca utworzenia agencji zatrudnienia wspomaganego oraz wsparcia osiemnastu tysięcy osób ma się rozpocząć w przyszłym roku stąd Przewodnicząca zapytała kiedy można się spodziewać prac nad drugą częścią tego potężnego projektu? Pan Minister odpowiedział, że jak zostaną podpisane umowy na pierwszą część etapu tej reformy to następnie z początkiem przyszłego roku ruszą prace nad częścią wdrożeniową.

Przewodnicząca zmieniła kolejność porządku obrad z uwagi na ograniczoną dyspozycyjność Pana Ministra i przeszła do tematów będących elementem prac zespołu do spraw deinstytucjonalizacji asystencji osobistej i mieszkalnictwa oddając głos Panu Adamowi

Kompowskiemu, który wskazał aby skupić się na temacie asystencji osobistej bo ona jest filarem wsparcia deinstytucjonalizacji we wszystkich dziedzinach jeśli chodzi o zatrudnienie, mieszkalnictwo. Krajowa Rada Konsultacyjna wystąpiła w formie uchwały z Apelem do Premiera Rządu Donalda Tuska w sprawie projektu ustawy o asystencji osobistej osób z niepełnosprawnościami.

Kolejnym tematem podjętym przez Radę był punkt dotyczący pułapki rentowej. Pan Minister powiedział, że aby przeciwdziałać pułapce rentowej we współpracy z siłami pochodzącymi z organizacji pozarządowych ale także Pracodawców RP pracuje nad próbą jej likwidacji. Pan Minister opracowuje przepisy dotyczące powyższej kwestii ze wspomnianymi grupami ale potrzebuje jeszcze na to trochę czasu. Minister Krasoń powiedział, że pracuje nad koncepcją taką żeby osoby z niepełnosprawnościami mogły w pełni pracować, a świadczenia nie były blokowane. Pani Przewodnicząca w odpowiedzi Ministrowi powiedziała, że wyobrażała sobie dyskusję na temat pułapki rentowej jedynie w kontekście szerszej reformy dotyczącej orzekania o potrzebach człowieka bo likwidacja pułapki rentowej ma wtedy sens by ustalić czego człowiek potrzebuje i ewentualnie wtedy w jakim wymiarze państwo będzie go wspierać w pozostałym zakresie, a bez tego drugiego członu likwidacja pułapki to nie rozwiązanie. Musi ona iść w parze z dodatkowymi działaniami (co i w jakim wymiarze będzie obywatel dostawał od państwa). Odpowiadając Minister wskazał, że w tak krótkim czasie nie jest możliwe zajęcie się tematem tak szeroko, w dłuższej perspektywie tak. Odnośnie pułapki rentowej głos zabral także Pan Krzysztof Kurowski, który stwierdził, że kierunek by ją wyeliminować jest dobry natomiast ustawa to załedwie trzy artykuły. Brak skoordynowania działań stanowi większy problem. Od kilku miesięcy nie mamy skali zawodowej, mówimy o dodatku w drugim i trzecim kroku, w tym zakresie dalej niczego nie mamy mówiąc o pułapce rentowej i też jako rozwiązanie punktowe, a nie całościowe tym bardziej, że np. pomijane są osoby nie mające świadczeń lub mające wypadek po 18 roku życia zatem tworzona jest kolejna luka. Pan Minister odpowiedział, że nie będą to trzy artykuły. Wskazał na niejednorodny system ustawodawczy, w którym jest wiele miejsc gdzie należy zrobić zmiany. Następnie zabral głos Pan Krzysztof Kotyniewicz, który powiedział, że osoby głuche po wprowadzeniu świadczenia wspierającego nie otrzymują renty, a wręcz świadczenia renty socjalnej są im zabierane i nie przedłużane. Wyraził obawę, że część tych osób skazywana jest na margines życia społecznego ponieważ te osoby będą musiały żyć za 215 zł przy rosnących kosztach sprzętu. Pan Minister wtrącając zadał pytanie: jaki wpływ likwidacja pułapki rentowej będzie miała na tą grupę osób głuchych? Pan Kotyniewicz wyjaśnił, że osoby otrzymujące rentę socjalną, dodatek, świadczenie wspierające będą dostawały duże środki finansowe i producenci podniosą ceny wszystkich sprzętów. Pan Minister zgodził się z tym zdaniem i powiedział, że podobnie był przeciwny wprowadzaniu dodatku dopełniającego w taki sposób. Wyjściem z tej sytuacji wg. Pana Kotyniewicza jest przyspieszenie pracy nad orzecznictwem oraz koordynacja działań, o których mówił Pan Kurowski. Istnieje obawa o wyrzucenie poza margines znacznej grupy osób z niepełnosprawnościami. Pani Anna Hejducka zgłosiła uwagę by zmienić w ustawie punkt odnoszący się do warunków otrzymania renty socjalnej przez osobę, której

niepełnosprawność powstała przez 16 rokiem życia lub w trakcie nauki szkolnej na 18 rok życia. Pan Minister zapewnił, że Pani Dyrektor Rusin zapisała postulowaną uwagę.

Następnie Pan Minister Krasoń przeszedł do drugiego kroku, powiedział że ma wniosek o ocenę skutków regulacji do projektu, które jest na ścieżce legislacyjnej. Przedstawił proces akceptacji wniosku, wspomniał, że projekt również był w analizie w Departamencie Ubezpieczeń Społecznych, a obecnie jest u Ministra Sebastiana Gajewskiego. Następnie z ministerstwa trafi na dalszą ścieżkę legislacji. Co do kroku trzeciego aktualnie nic nie można powiedzieć. W nawiązaniu do tej wypowiedzi Pan Krzysztof Kurowski zwrócił uwagę, że ministerstwo nadal podejmuje działania punktowe. Po wyeliminowaniu pułapki rentowej pojawiają się nadal kwestie związane z brakiem dodatku dla osób, które będą miały wypadek po 18 roku życia i różnica świadczeń będzie wynosiła ok. 4 tys. zł. To oznacza, że podejmowane są działania incydentalne, które nie rozwiązują problemu i to na co zwrócił uwagę Pan Krzysztof Kotyniewicz, że różnica pomiędzy stopniem umiarkowanym, a znacznym będzie robiła się niebezpiecznie duża, a to wszystko jest wynikiem tego, że podejmowane działania są incydentalne, a nie systemowe. Pan Minister odniósł się do zasygnalizowanych kwestii. Jeśli chodzi o osoby, które po 18 roku życia stały się osobami z niepełnosprawnością to nie jest to niekonstytucyjność, która powstała w momencie wprowadzenia dodatku, sytuacja taka trwała od lat. Minister Krasoń podkreślił, że to dostrzega.

Pan Łukasz Krasoń na koniec zasygnalizował temat prac nad fiską projektową dotyczącą systemu orzekania. Pan Minister na spotkaniu przedstawił stanowisko, mówiące by nie scalać wszystkich systemów w jeden. Koncepcją było rozdzielenie systemu rentowego od poza rentowych. Niestety ta propozycja nie spotkała się z przychylnym odzewem. Minister wraz z Biurem pracuje nad zmianami w fiszce, które będą tworzyć Krajowe Centrum Orzekania. Będzie ono realizowało zapisy Strategii na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami. Wszystko będzie scalone w jednym miejscu. Minister wskazał, że fiszka będzie głosowana na Komitecie monitorującym 27-28 listopada tak by na przełomie I i II kwartału 2025 r. można było rozpocząć projekt finansowany z funduszy europejskich. Jest tu mowa o wdrożeniu modelu i przetestowaniu go. Pani Przewodnicząca zwróciła się do wszystkich zebranych czy mają pytania odnośnie nowego systemu orzecznictwa. W odpowiedzi Pani Renata Orłowska zadała pytania jak to będzie wyglądała ścieżka edukacyjna, zmiana myślenia odnośnie osoby z niepełnosprawnością i patrzenie na nią nie przez pryzmat braków, zmiany funkcjonalnej to czy to będzie realizowane po zakończeniu projektu czy wcześniej? Minister odpowiedział, że wcześniej, dużo wcześniej będą powstawać te platformy i zespoły. To wszystko są założenia projektowe, które mogą się zmienić w toku prac. Pani Przewodnicząca zapytała jakie podmioty publiczne będą zaangażowane w realizację tej największej reformy jeśli chodzi o osoby z niepełnosprawnością? Minister odpowiedział, że planuje zaangażować do projektu dwóch partnerów natomiast czy Zakład Ubezpieczeń Społecznych będzie w tej reformie uczestniczył to jeszcze jest za wcześnie by o tym mówić. Natomiast na pewno będą zaangażowani w projekt: MON, MSWiA, MEN, KRUS i ZUS. Zakład Ubezpieczeń Społecznych będzie podmiotem współpracującym wskazała Dyrektor Rusin natomiast Pani Monika Zima-

Parjaszewska wyraziła obawę, że wtedy podmioty zaangażowane, takie jak ZUS, będą wykazywały bardzo małą aktywność i nie będą traktowały tego jako coś co jest ich zadaniem. Wyraziła opinię, że formalne zaangażowanie ZUS-u bez względu w jakim kierunku pójdą prace gwarantuje szybsze zmiany. Pani Anna Hejducka zapytała czy przy tym projekcie będą zaangażowane Powiatowe i Wojewódzkie Zespoły do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności? Dyrektor Rusin odpowiedziała, że przy budowaniu narzędzia do oceny funkcjonalności będzie uwzględniać wszystkie opinie ekspertów w tym zakresie. Pani Przewodnicząca zapytała czy Ministerstwo Edukacji Narodowej i system orzekania o specjalnych potrzebach w zakresie edukacji jest brany pod uwagę w tej reformie? Minister odpowiedział, że chcąc być zgodnym z zapisami Strategii (...) to ten zapis tam się pojawia. Na obecnym etapie jest więcej pytań niż odpowiedzi, ale to jest projekt, fiszka – pierwsze etapy prac.

Ad. 6

Przewodnicząca podziękowała wszystkim za udział w obradach. Powiedziała, że następne posiedzenie Rady nastąpi w styczniu i będzie miało formę zdalną. Tematem obrad będzie projekt Ustawy o asystencji osobistej osób z niepełnosprawnościami.

Przewodnicząca

